

Slon v místnosti - racionální důvody proti E-governmentu, Digitálu a Cashless, o kterých nikdo nemluví

- CZ24 News | 19. července 2023

ČESKO: Debatě ohledně e-governmentu, cashless a digitální revoluce dominují dva zcela synergické hlavní proudy. Zastánci prohlašují, že proti online revoluci neexistuje žádný argument vyjma hloupých konspiračních teorií - a ruku v ruce konspirační teoretici prohlašují, že celé je to globální spiknutí. To zcela vytěsňuje a umlčuje racionální kritiku, která sice není tak bombastická - zato je reálná, doložená nezpochybnitelnými fakty... A pro digitalizaci neopravitelná. Nejsou to totiž chyby, nýbrž zásadní systémová rizika, zneužití a defekty, plynoucí ze samé podstaty a vlastností digitalizace a onlinu.

Jedná se o nátlak či vynucování nedobrovolně podepisovat krajně nevýhodné právní smlouvy, za jaké by se i lichvář styděl. O totální právní nejistotu, kdy si silnější strana vyhrazuje právo kdykoli jednostranně změnit, tedy přepsat, smlouvu jakkoli se jí líbí. O všemocnost prostředníků, kteří mohou lidem libovolně blokovat, zadržovat či zpronevěřovat transakce. O digitální diskriminaci a o politicky motivované odříznutí od systému. A o soudně potvrzenou historii zneužívání toho všeho již dnes, nikoli v hypotetické budoucnosti.

Jen právní ignorant podepisuje bianco směnky

Je výjimečně tragikomickou ironií, že většina „Digitalistů“ považuje všechny, kdo neadoptují nové technologie ozlomvaz a s nadšením, za primitivy, hlupáčky a neo-luddity (alespoň soudě podle jejich argumentace na serverech Živě, Lupa, Root apod.) - ale přitom sami opravdu nejdou příkladem.

Česká advokátní komora a ČKS kdysi vedly výjimečně pravdivou a potřebnou osvětovou kampaň:

Přijít o vše?
(... stačí jen jeden neuvážený podpis...)

Podepsat můžeš,
PŘEČÍST MUSÍŠ!
www.vaspodpis.cz

„Váš podpis má cenu Vašeho majetku, zachazejte s ním podle toho. Než cokoli podepíšete, pečlivě si dokument přečtěte a ujistěte se, že všemu rozumíte. Vždy mějte na paměti, že jediný neuvážený podpis Vás může připravit o vše.“

Ing. Libor Dupal, předseda Sdružení českých spotřebitelů

SCB PROVIDENT FINANCIAL deník

www.vaspodpis.cz

To platí pro každý právní vztah. Nejen liehu „výhodnou půjčku u Providentu“, nýbrž i pro smlouvy o digitálních produktech a infrastruktuře. Snad každý, kdo se jen otřel o IT, by měl znát klauzuli „Tento software vám není prodáván, je vám pouze licensován“. To je právní smlouva úplně stejně, jako kupní smlouva u AAA Auto. Přesto 91% [uživatelů nečte](#) smluvní podmínky softwaru (EULA) a se slepou vírou odklikne „souhlasím“ úplně stejně, jako sociálně vyloučení bez čtení a bez rozmyslu frkají podpis u Cetelemu.

Proč tím začínám článek o digitalizaci? Protože jakožto dlouholetý ajťák z americké IT korporace zatraceně dobře vidím do toho, jak obor ICT zachází se svými zákazníky a co se píše v našich smluvních podmínkách.

V předinternetových dobách to ještě bylo v pořádku. *Koupili* jste si „krabicový software“ za plnou cenu, jehož součástí bylo instalační médium a licenční smlouva. Oboje bylo *neměnné* – pokud jste se smlouvou souhlasili, platila v nezměněné podobě navěky a vy jste napořád mohli používat produkt stejným způsobem. Dodnes mohu sáhnout do police a legálně nainstalovat z CD software, který jsem koupil před více jak 20 lety pro Windows 98 – a nikdo mi v tom nemůže bránit.

Ovšem s internetem přišla změna. Nejprve digitální aktivace – *koupili* jste si sice krabicový produkt za plnou cenu jako dříve, s krabicí a smlouvou, ale *technicky* byla funkčnost produktu podmíněna „odemknutím“ přes internet ze serverů dodavatele. Pokud server již nefunguje – smůla. Sice máte platnou smlouvu, a funkční instalační médium, ale bez *online aktivace* prostě produkt po letech nenainstalujete a nepoužijete. Ledaže byste si *crackli/hackli* vlastní legálně držený a licencovaný produkt – což třeba americká legislativa DMCA, která hrozí platit i u nás skrze právní zprasky jako jsou různé Transatlantické Obchodní Úmluvy, zakazuje pod drakonickými tresty.

A pak přišla digitální distribuce softwaru. Ta pracuje s premisou, že každý uživatel *musí* mít

připojení k internetu. A tak se záhy přidaly *povinné* online aktualizace, které nemůžete odmítnout – zpravidla pod záminkou počítačové bezpečnosti. A s nimi přišla revoluční změna. Téměř všechny digitálně distribuované softwarové produkty, a snad všechny online služby, mají v licenční smlouvě naprosto šílenou časovanou bombu, kterou takřka nikdo nechápe, dokud se nespálí.

Zní vždy nějak takto:

Dodavatel si vyhrazuje právo kdykoli jednostranně změnit či doplnit tyto podmínky, přičemž na to upozorní na svých webových stránkách. Nesouhlasí-li uživatel se změnou podmínek, má právo ve lhůtě NN dní odstoupit od smlouvy a přestat používat produkt. Pokračováním v užívání produktu se má za to, že se změnami smlouvy souhlasíte.

Jednostranně, chápete? Taková „smlouva“ je bezcenný cár papíru, resp. bitů a bajtů. Za hodinu může být všechno, s čím jste počítali a na co jste spoléhali, zrušeno – a naopak přidány takové věci ve váš neprospěch, že se nebudete stačit divit. Vracení peněz pochopitelně není součástí odstoupení od smlouvy. Pokud zaplatíte 10,000 za trvalou licenci na užívání softwaru, a výrobce za měsíc doplní do smlouvy absolutně nehoráznou podmínku – například že chcete-li software nadále používat, musíte zaplatit výpalné dodavatelově kamarádovi? Můžete odstoupit, ale to je váš problém, nazpět nedostanete ani vindru. Toto není žádná teorie, to se úplně běžně děje. I já osobně se takto spálil, než jsem to pochopil.

Výrobci takto například úplně běžně vydírají své zákazníky, že pokud nepřejdou na vyšší verzi MS Windows, jimi drazé „koupení“ přístup k užívání softwaru jim prostě výrobce ze dne na den utne a zařízne. Zapomeňte na doby, kdy jste 20 let mohli provozovat krabicový software na prehistorické mašině s původní licencí MS DOS. I když máte software z digitální distribuce stažený, zazálohovaný a technicky může klidně fungovat napořád stejně – výrobce odešle aktualizaci, která jej naprosto účelově vypne či zničí, dokud neposlechnete. Přitom pochopitelně *musíte* povinně souhlasit s novými, právně ještě „výhodnějšími“ podmínkami Microsoftu o telemetrii, zpracování vašich soukromých dat, povinných aktualizacích které *nesmíte* odmítnout byť by se vám sebevíce nelíbily, atd.

Jindy zase licenční podmínky jasně říkají, že pokud si „koupíte“ film s DRM, ale cituji ze smlouvy – „technologie softwaru DRM je narušena, majitelé zabezpečeného obsahu mají právo vzdáleně přes update přes internet odeprít právo pro přehrávání chráněného obsahu“ na vašem zařízení. Jinak řečeno – na dálku vám smazat produkt, který jste legálně zakoupili za plnou cenu údajně „napořád“.

Podepsali byste „rekurzivní“ smlouvu, která by říkala, že protistrana vás může kdykoli jednostranně donutit uzavřít další, jakkoli nevýhodnou smlouvu s jakoukoli další třetí stranou (a ta vás může donutit uzavřít další smlouvu s další stranou, atd. ad infinitum)? Pokud máte IQ nad 80 bodů, aby vám došly možné následky takové smlouvy, určitě také ne.

Podepsali byste kupní smlouvu, kde si prodávající vyhrazuje právo vám kdykoli „prodané“ zboží zase zabavit a odvézt, pokud bude mít jednostranné podezření, že s prodaným zbožím zacházíte jinak, než se mu líbí?

Ovšem se softwarem, online službami a EULA to dělají stamiliony lidí každý den. Protože nechtou smlouvy, neuvědomují si že „Big Tech“ tahá za mnohem delší konec provazu, a opíjejí se rohlíkem, že „to by si nedovolili zneužít kvůli své reputaci.“

Nedejte se vysmát – vždycky se najde perfektní „objektivní“ záminka, proč je údajně v pořádku takovou změnu udělat. Dobře si pamatuji, jak jsme my v našem korporátu na sílu vnucovali našim zákazníkům telemetrii v produktech nebo přechod z „krabicových licencí“ na model periodického

předplatného (výhodného samozřejmě pro nás). Neměli šanci – a to se jednalo také o nadnárodní megakorporace. Zejména „bezpečnost ICT“ je naprosto magická klauzulka, kterou lze ospravedlnit ale opravdu úplně všechno.

Smlouvy o softwaru mají ještě spousty jiných a nečekaných sprostáren a klíčků:

- Některé smlouvy si nárokují, že jakékoli umělecké dílo vytvoříte softwarem, nepatří vám, nýbrž autorovi softwaru.
- Jiné si nárokují, že mají právo svými nástroji prolézat váš počítač a zkoumat soubory na něm (typicky pod záminkou ověřování, zda náhodou nemáte hackovací nástroje.)
- Nebo vám výslovně zakazují na vašem vlastním počítači používat určitý software jiných výrobců.
- Nebo vám zakazují veřejně produkt kritizovat – dobrovolně se vzdáváte svého Ústavního práva svobody slova, a ani o tom nevíte!
- Podmínky Microsoftu, VmWare a McAfee vám zakazují zveřejňovat informace o výkonnosti nebo zasekávání se produktu. Tušili jste to?
- A pak jsou tu samozřejmě „nedílné smluvní podmínky ochrany soukromých údajů“, kde vás výrobci ubezpečují, že si vašeho soukromí opravdu cení... Aby je mohli dobře prodat.

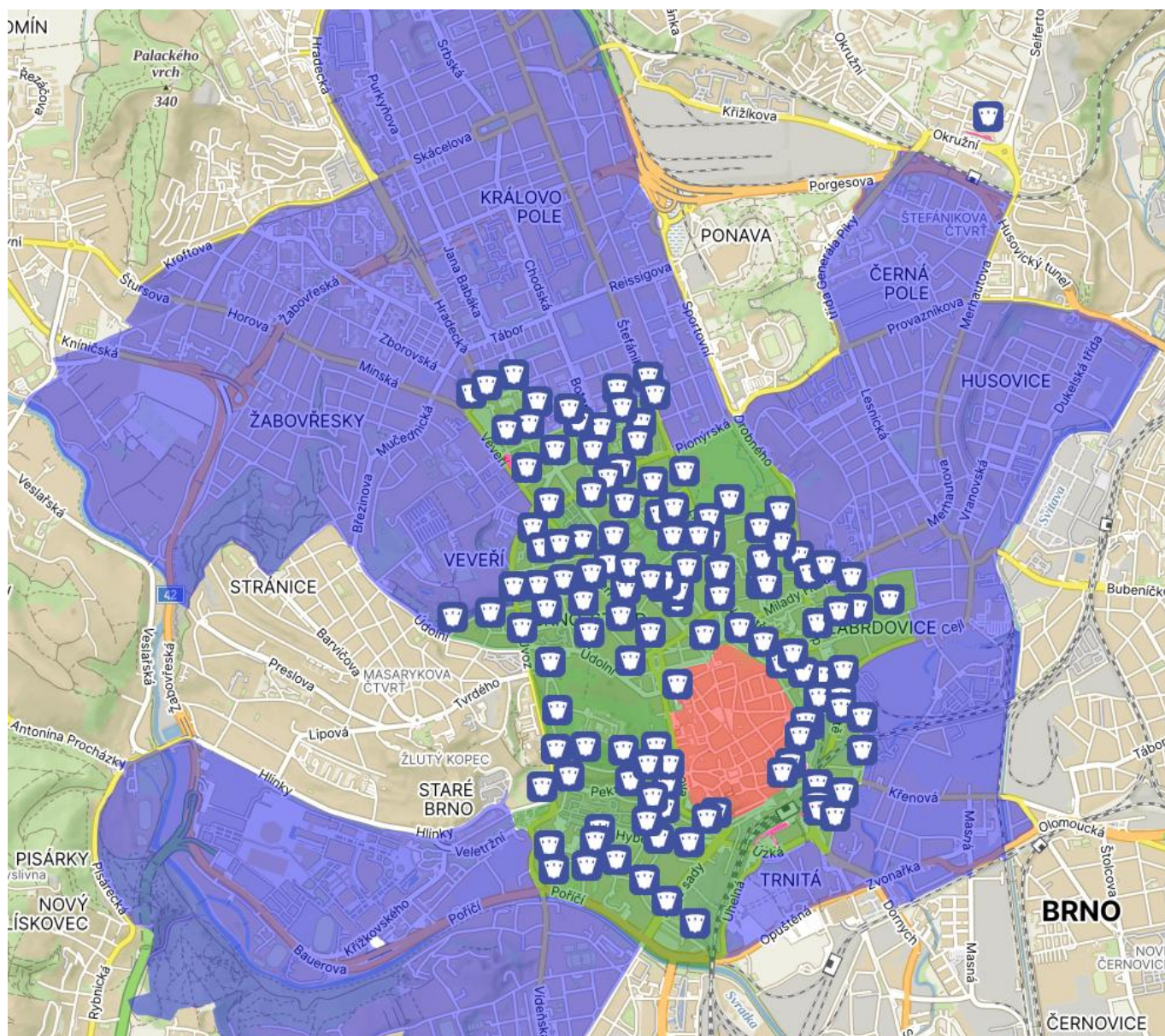
Digitální diskriminace

Jaká je relevance? Hned dvojí.

Zaprvé: pokud je jakýkoli e-government, Digitalizace Státní Správy nebo Cashless podmíněn využitím „appky“, která je k dispozici jen pro mobilní duopol Apple iOS/Google Android či desktopový duopol Apple iOS/Microsoft Windows - pak jste tím státní mocí nuceni uzavřít smlouvu s Apple/Googlem/Microsoftem bez ohledu na její nevýhodnost pro vás.

Stát vás nutí ke vstupu do (zatraceně nevýhodného) smluvního vztahu se soukromou korporací! Už to by mělo být absolutně nepřijatelné a ve všech „hlídacích psech demokracie“ vyvolat zuřivé štěkání. A Ústavní soud by měl profackovat vládu ze všech stran, že toto v žádném případě nepřípadá v úvahu! Jenže ticho po pěšině. Slon v místnosti. Budeme se tvářit, že neexistuje.

Totéž se, mimochodem, týká i samotných datových služeb – pokud je vyžadováno cokoli „online“, stát vám tím ukládá de-facto povinnost přijmout smluvní podmínky některého soukromého internetového/mobilního operátora. A pokud se vám T-Mobile, O2 a Vodafone hnusí (virtuální operátoři jen přeprodávají služby těchto tří) a nechcete s nimi mít nic společného? Smůla. Například město Brno bez mrknutí oka uvádí, že v modré zóně není možné legálně parkovat bez platby přes internet nebo mobilem, protože tam sice je placené parkování, ale žádné parkovací automaty:

Tedy Brno nařizuje, že musíte buď porušit zákon - nebo jste povinni uzavřít právní smlouvu s duopolem Apple/Google pro appku ParkSimply, nebo s některým z oligopolu mobilních operátorů, nebo alespoň s některým z ISP.

Tomuto se říká „**digitální diskriminace**“ a je to přesně zrcadlově odvrácená stránka „Digitalizace státní agendy.“ Nemělo by to být možné a mělo by to být žalovatelné - ale kde naleznou zastání ti, kteří nejsou jásavě s trendy, nýbrž proti nim? Leda u sdružení Iuridium Remedicum v projektu [Právo na analog](#). A to je bezzubé.

Tím to ovšem nekončí. Zadruhé a ještě horší může být, když stát nevnučuje nevýhodný „digitální-online“ smluvní vztah jen s produktem komerční firmy, nýbrž navíc i sám se sebou.

Datová schránka je ze zákona bianco směnka na doživotí

Zatímco soukromé digitální firmy vás sice nutí do bianco směnky, ale alespoň vám umožňují si zachránit holý život a svobodu, pokud se změnami nesouhlasíte, všimnete si jich a odepíšete všechny ztráty - stát je horší.

Jakmile si jednou zřídíte datovou schránku (nebo vám ji stát a Digisvazáci [vnutí befěhem](#) -, toto bylo

nakonec [zrušeno na poslední chvíli](#) po vlně odporu), je to bianco směnka na doživotí. Zároveň totiž platí, že: Datovou schránku není možné zrušit ve smyslu právního rozvázání stavu – zrušení všech smluvních povinností. Je na doživotí. Jakmile máte DS, není právně ani zákonně žádná cesta zpět.

1. Stejně jako u EULA od Googlu je to asymetrická bianco směnka, kde si silnější strana může kdykoli jednostranně dělat pro vás nevýhodné právní změny bez vašeho souhlasu.
2. Stejně jako hojně zneužívané online distribuce je i Datová schránka postavena na premise, že máte možnost a povinnost mít navždycky internetové připojení, nebo máte problém
3. Navíc Datová schránka opět nařizuje, že musíte ze zákona povinně uzavřít smlouvu s ICT firmami bez ohledu zda souhlasíte, nebo nikoli (minimálně s poskytovatelem internetového připojení), a nadoživotí je platit ze své kapsy

Křížáci digitalizace prohlašují, že to není pravda, že Datovka lze přeci pozastavit – ovšem to je ukázková *dezinformace*. Jistě, Datovka lze „znenáhla“ dle odst. 5 § 11 Zákona 300/2008 Sb. Jenže **to není právní, ale pouze technická pauza - neruší nerovný smluvní vztah**, neruší existenci Datovky, nýbrž pouze pozastavuje doručování do ní a s tím spojené povinnosti. Vy ji ale stále *máte* a proto dále *podléháte* zákonu o datovkách 300/2008 Sb. – a stát jej může kdykoli a jakkoli, stejně jako IT firmy své EULA, jednostranně novelizovat ve váš neprospěch.

Může (s)prostou novelou §5 kdykoli odhlasovat, že „znenáhla“ Datovky, na které jste se tak spoléhali, se jednoduše ruší. Smůla.

Může uvalit na držitele DS jakoukoli jinou povinnost – např. že si musíte Datovku kontrolovat 2x denně.

Může vám vnutit Velkého Bratra – že bude Datovka přístupná pouze když odsouhlasíte chytrému zařízení odeslání vaší GPS pozice (jako to má Zásilkovna „pro ochranu proti zneužití neautorizovanou osobou.“) V případě Datovky třeba „pro prokazování místa pobytu v okamžiku doručení zprávy“ – je to pro vaše dobro, ukáže to že jste skutečně byli na Mallorce! Digitální Jasánci jásají!

Nebo že bude Datovka přístupná pouze přes prohlížeč Google Chrome (s jehož EULA musíte povinně souhlasit) na systému Windows 11 (s jehož EULA musíte povinně souhlasit.)

Taková bianco směnka „na věčné časy a nikdy jinak“ bez možnosti utéct, když se něco radikálně změní? To je poměrně bezprecedentní.

Ze zaměstnání můžete podat výpověď. I z manželství, které by mělo být „až dokud vás smrt nerozdělí“, se můžete rozvést. Z branné povinnosti se můžete vyvléknout na výhradu svědomí. Dokonce i státního občanství se můžete vzdát...

Ale datovka je na věčné časy bez jakékoli cesty zpět, bianco směnka na jakoukoli Digitální svévoli a zvůli státu a spřátelených IT firem, vůči které nebudete mít naprosto žádnou obranu ani zastání.

Copak jste v literatuře na ZŠ povinně nečetli Goetheho Fausta jako memento, že takhle rozhodně ne? Děkuji pěkně, nechci. Nevyrovnanou smlouvu, kde si jedna strana může měnit podmínky jednostranně a přitom zcela svévolně, ale já nemám žádnou cestu ven, opravdu nikdy dobrovolně přijmout nemohu.

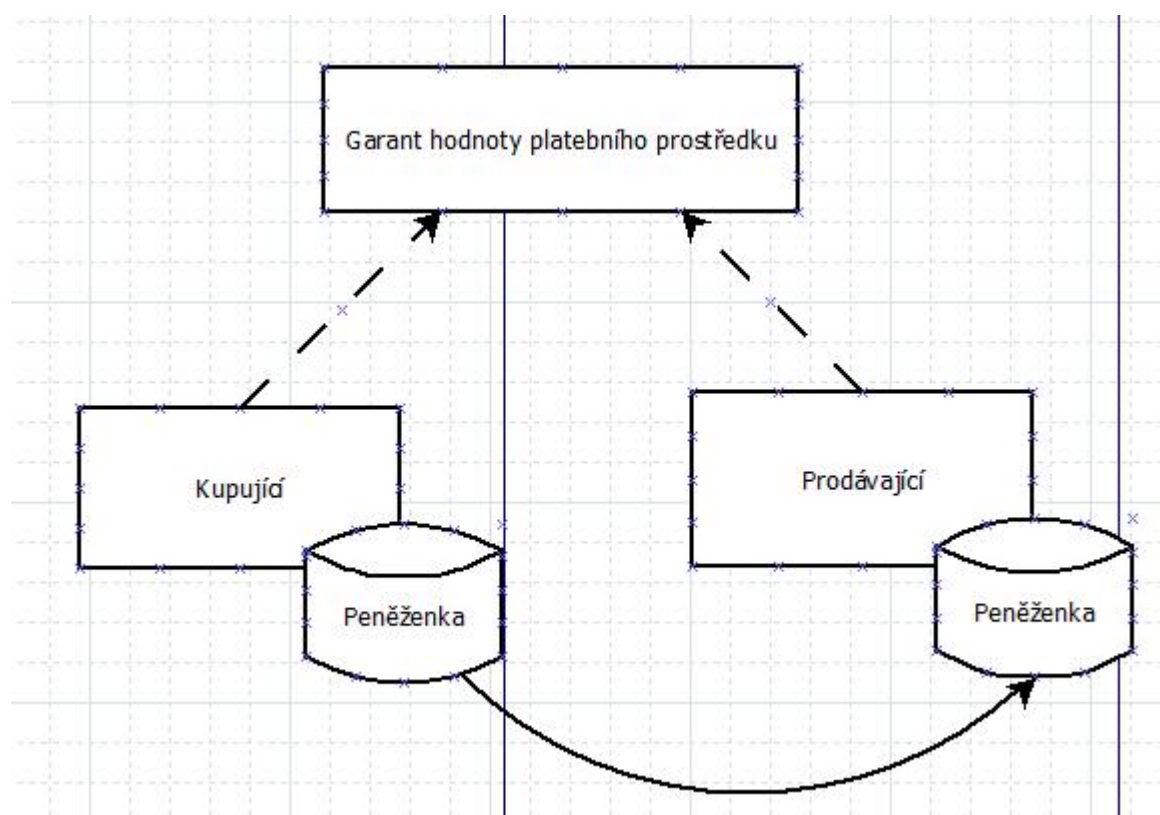
Samozřejmě pokud dotyční milovníci digitalizace vychází z premisy, že Stát, Google, Microsoft, Amazon atd. jsou jejich nejlepší kámoši a nikdy by jim nic nehezkého neudělali, to pak i výsledek vyjde jinak. Ale tak absurdně naivní snad nikdo být nemůže?

Principiální problém digitálních plateb - všechna moc prostředníkům

Digitalizace plateb je totéž v bleděmodrém. Jásaví fandové se soustředí na pozitiva v podobě snadnosti a pohodlí, odpůrci se soustředí na dystopické scénáře z totalitní budoucnosti – a obě strany zcela ignorují ukázkového „[slona v místnosti](#)“ v podobě oprávnění, která jsou přenesena na doposud neexistujícího držitele moci a již dnes jsou masivně zneužívána.

Jakýkoli kompetentní IT vývojář musí mít zvládnutou dovednost, které se říká [Systémové Myšlení](#). Prakticky vzato – umět rychle dekomponovat jakýkoli systém na blokové schéma jeho komponent, a na nich identifikovat jejich interakce, vlastnosti, rozhraní, komunikaci. To je základ IT architektury. A právě blokové schéma plateb okamžitě odhalí zásadní rozdíl v architektuře.

Takto vypadá hotovostní platba jako systém:

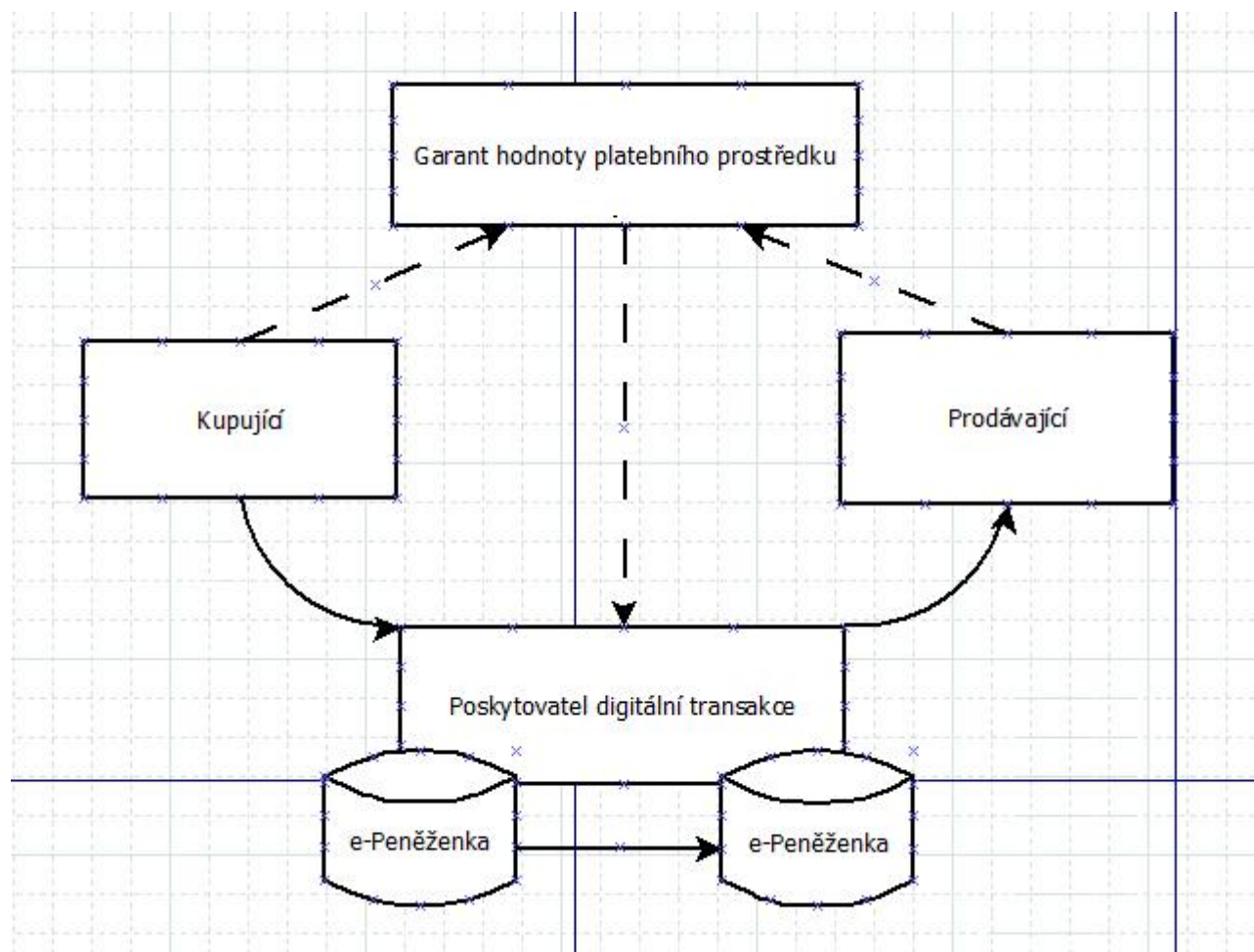
Každé transakce se účastní pouze dvě strany. Ty mají pod svou výhradní kontrolou své prostředky, například hotovost. Může to být ale cokoli jiného, co je pro obě strany hodnotné – proto budeme používat abstraktní označení token. Tokeny se přesouvají 1:1 výhradně mezi stranami transakce. **Pokud kupující dokáže fyzicky dopravit token (např. hotovost) k prodávajícím - není nikdo, kdo by transakci mohl zablokovat. Navíc o ní nikdo další nemusí vědět.**

Neviditelnou další stranou je nějaká instituce, která vydává tyto tokeny a které obě strany transakce důvěřují, že tokeny mají nějakou hodnotu. Tzn. že to nejsou bezcenné papírky a že ten, který za ně něco prodá, si za ně zase něco jiného bude moci koupit. To je ovšem výhradně věc psychologie, nikoli postavení nebo autority institucí – lidé takto důvěřují i stravenkovým firmám, poukazům na zážitky, směnkám (dokonce včetně nekrytých) či různým až absurdně rizikovým „cenným papírům“, v minulosti třeba i [směnkám na semínka tulipánů](#).

Klíčové je, že tato neviditelná autorita se **žádné transakce neúčastní přímo a nemůže ji**

ovlivnit - může se maximálně sama předem vyřadit z důvěryhodnosti coby garant hodnoty tokenů a být nahrazena jiným, psychologicky důvěryhodnějším vydavatelem tokenů. Proto např. v Argentině někteří nedůvěřují místní měně ale americkému dolaru, a v USA někteří nedůvěřují dolaru ale směnkám na zlato.

Teď si to srovnajte s architekturou bezhotovostních, digitálních plateb:

Neviditelný, nepřímý zapojený garant hodnoty platebního prostředku zůstává. Akorát místo hodnoty fyzických tokenů-bankovek a mincí tentokrát garantuje to, že číslíčko na počítači ve vašem e-bankovníctví nebo appce takzvaného „poskytovatele platebních služeb či vydavatele elektronických peněz“ má doopravdy nějakou hodnotu - narozdíl od řekněme phishingových stránek s falešným bankovníctvím, které vypadá úplně stejně a také jsou v něm číslíčka. Stejně jako u fyzické hotovosti, i zde je to výhradně psychologická otázka důvěry.

Naprosto zásadní rozdíl je ovšem přítomnost třetí strany - **prostředníka**.

To je, jak by řekli Američané, opravdový a nefalšovaný *gamechanger*.

Kupující ani prodávající již nemá v ruce vůbec nic. Nemají žádné peněženky, hotovost ani tokeny, které by komukoli mohl dát nebo vzít. Vždyť na svém počítači by si každý digitálně mohl naklikat kolik jakých číslíček chce.

Namísto toho se všechny digitalizované tokeny (virtuální české Koruny) přesouvají k třetí straně, která drží všechny tokeny - a tím také všechnu moc. K prostředníkovi platby.

Může to být banka. Může to být vydavatel platební karty. Může to být -a teď spoustu lidí naštvu, ale z

hlediska architektury je to pravda- Bitcoinový Ledger, protože to je také takový prostředník (sice distribuovaný, ale třetí strana držící veškerou moc k provedení transakce mimo kontrolu plátce a příjemce.)

Podstatné je, že všechno drží v rukou prostředník a jen na něm záleží, kdo bude mít kolik na účtu a zdali dojde k jakékoli transakci. Kupující a prodávající jen *vydávají pokyny* pro tohoto prostředníka... Ale pokud banka odmítne převod na účet, karetní společnost zablokuje platbu, nebo těžaři Bitcoinů nezapiší transakci do Ledgeru, **transakce se prostě neuskuteční a kupující i prodávající se mohou třeba stavět na hlavu.**

Veškerou moc nad platbou má prostředník – naopak údajný majitel „digitálních financí“ nemůže vůbec nic, je bezmocný. „Svémi“ finančními prostředky reálně nedisponuje.

Co více, prostředník také v pozici „božského oka“ všechno vidí. Dohlíží na všechny transakce a přesně ví kdo, s kým, za kolik a kdy. Díky databázím veledat z toho také často dokáže dovodit i *za co* ta platba proběhla. Totální dohled.

To ale stále není vše. I samotná účast na systém digitálních plateb a prostředníků je **diskriminační**. Prostředník totiž převede platbu jen zase jinému prostředníkovi. Z čehož vyplývá, že **nikdo nemůže přijmout digitální platbu, aniž by byl donucen i nedobrovolně uzavřít právní smlouvu s některým z oligopolu prostředníků digitálních plateb**. Ať je sebevíce nevýhodná – prostě musíte, nebo vám nebude možné digitálně poslat peníze! (Jediný hack systému představuje Česká Pošta s [poukázkami typu B-účet→hotovost](#).)

Jaký to rozdíl oproti hotovostní platbě, kde nikdo s nikým žádnou nevýhodnou smlouvu o poskytování hotovostních plateb podepisovat nemusí, žádný prostředník takovou platbu nemůže šmírovat, a žádný prostředník nemůže blokovat ani vetovat platby, které se mu nelíbí.

A tak nastává hned po dvou liniích přesně stejná situace, jako u licenčních smluv na software, které nikdo nečte a které přitom dávají IT firmám takřka neomezenou moc.

Když prostředník svévolně blokuje „nežádoucí“ digitální platby či rovnou účty

Výše jsme si popsali, jak je prostředník bezhotovostních plateb je v unikátní pozici, kde dohlíží na všechny platby a technicky je může svévolně blokovat. Ale co reálně a legálně? Každá platební instituce má výjimky, výhrady a výluky, jaké transakce si nárokuje nesplnit. Prostě se na vůli „majitele“ finančních prostředků vykašlat a ukázat mu prostředníček obalený do kravaty. V lepším případě se jedná o klauzuli v obchodních podmínkách – v horším případě o „vnitřní pravidla“ banky, vydavatele karet atd.

Každá platební instituce má také výjimky, výhrady a výluky, komu vůbec nedovolí zřídit si u ní účet. Tedy ani přijímat jakékoli digitální platby od kohokoli jiného – být zcela odříznut od systému plateb.

Jaké důvody to jsou? Víceméně jakékoli. To by vás ani při poctivém čtení jejich smluvních dokumentů nikdy nenapadlo, protože jsou vysoce kreativní.

Třeba z důvodu „zmražení“ účtu. To nepotěší zejména v případě neoprávněné exekuce, kdy Orgán příliš dlouho podrží klávesu „33,333,333“ a digitální mladý, který [neměl hotovost, si nekoupí ani chleba](#), protože co na účet přijde, to je okamžitě zmrazeno. Ukrutně nepříjemný zážitek – a pro dotyčného dost brutální budiček, jak je hotovost důležitá. Vtipné je, že na zmražení účtu se nevztahují žádné ochrany „nedotknutelného životního minima“ a podobně – prostě disponibilní

zůstatek nula. Klidně si můžete umřít hlady, to je váš problém.

Nebo z důvodu sankcí. Stát může zablokovat některé platby – ale banky si ještě rády přisadí a blokují nad rámec právně závazných sankcí. Znáte to, vnitřní pravidla. Aha, ta vlastně znát nemůžete, vždyť jsou *vnitřní*, důvěrná. Nu, vaše smůla. I tajná, neviditelná pravidla prostředníků plateb jsou pro vás závazná.

Stále nebezpečnější jsou „etické a společenské výhrady“. Čeští zbrojaři si stěžují, že jim [banky odmítají zřídit účet](#) z „etických důvodů“... Nebo jim dokonce přímo blokují „eticky nežádoucí platby“ bez ohledu na to, že se protistraně strhly z účtu! V mém staromódním chápání světa je to ukázková zpronevěra, ale kam s něčím takovým na zprostředkovatele bezhotovostních plateb.

Takovou šikanu vysloveně institucionalizuje a nařizuje [směrnice ESG EU](#), která se rekurzivně týká i malých subdodavatelů velkých firem. Zatím tedy výslovně nařizuje firmám provádět veřejnou sebekritiku, pardon, ESG reporty, a bankám zakazuje poskytovat jim úvěry. Od poskytování úvěrů k poskytování platebních služeb je to už ale jen krůček.

Dá se na to ale jít i jinak – tak, že by vás to při čtení bankovních dokumentů nikdy nenapadlo. Například administrativa prezidenta Obamy se rozhodla zlikvidovat politicky nežádoucí obchody, firmy, lichváře a charity s jaksi ideově závadným zaměřením také odříznutím od bank. Rozjela tajný nátlakový program, který posléze [zveřejnily soudy – „Operation Choke Point“](#), škrtící bod. Postup byl ovšem vysoce kreativní.

Žádné vnitřní směrnice. Žádné sankce. Žádná pochybná „etika“. Nefalšované vydírání. Regulátor [pohrozil bankám](#), že pokud nepřestanou financovat a obsluhovat politicky nežádoucí zákazníky, [cituji](#) „přivodí si tím zvýšenou regulační zátěž“ (would incur additional regulatory compliance burdens).

Také vyhrožoval, že pokud se banky budou vzpírat, „někdo tam dostane padáka“ nebo si „zaslouží osobní pozornost“ regulátora. Přitom ale Obamovi úředníci mazali důkazy a usilovně se snažili vyvolat dojem, že to bylo „soukromé „dobrovolné“ vnitřní rozhodnutí dotyčných bank, vyvolané vnitřními procesy „risk compliance“, které takto uměle „rizikovělé“ zákazníky zařiznou.

Přesně stejnou záminku, jako Obamův Choke Point, již proaktivně a aktivisticky dělají české banky. Odmítají „špinavé“ firmy, jako energetiky, protože „jejich obchodní model bude do budoucna příliš rizikový.“ Proč? No protože se ideologicky nelíbí, takže bude blokován. Důkaz kruhem.

Samozřejmě se toho dá najít daleko více. Jakmile existuje možnost blokovat nežádoucí platby, každá ze všech stran politického spektra dostane skvělý nápad, jaké platby by měly být blokovány *těm druhým*.

Pravice zablokuje platby Extinction Rebellion a blokačním pochodům za 30km/h v Praze, levice zablokuje platby kanadským kamionákům protestujícím proti Lockdownům a třeba nizozemským farmářům protestujícím proti likvidační dekarbonizaci. Konzervativci zablokují platby za porno a prostitutky, progresivci zablokují platby křesťanským školám bojkotujícím LGBT agendu. Protiruští zablokují export obráběcích strojů do Ruska, protiukrajínští zase export munice na Ukrajinu. A tak dále – ad infinitum, ad nauseam.

Jediné řešení je ústavní právo na hotovost a ústavní právo na

analog

Jakýkoli prostředník, který jako žába na prameni sedí uprostřed úplně cizích transakcí a může je svévolně blokovat, je z podstaty intergalaktické zlo.

Jakákoli veřejná služba nebo digitální transakce, která jako nutnou podmínku tlačí občana k uzavření právně nevýhodné smlouvy se soukromou firmou či korporací, je ukázkovou diskriminací a de-facto zneužitím dominantního postavení a vydíráním.

To je odvrácená stránka digitalizace, která šikanuje, pošlapává práva a svobody a dohazuje špinavé kšefty oligopolům a korporacím již dnes. To je slon v místnosti, o němž jeho zastánci nechtějí mluvit a jeho odpůrcům nepříjde jako dost cool a strašidelné téma.

Digitální diskriminace a nátlakem vynucené nedobrovolné a nevýhodné smluvní vztahy.

Zlí jazykové by se mohli ptát, čím se to vlastně kvalitativně liší od sebezprodávání se do otroctví ve starověkém Římě? To byla také taková „dobrovolná“ právní smlouva, kterou vznikl nevypověditelný právní vztah s brutálně nerovným postavením smluvních stran.

V právním státě nemůže Stát nikoho nikdy nutit, aby podepsal (nevýhodnou) smlouvu se soukromou firmou. Z čehož logicky plyne, že nikdo nesmí být nikdy *nucen* se digitalizovat v otázce jakékoli komunikace, finančních transakcí či jiných interakcí se státem – od úřadů až po místní správu a její služby.

Bohužel tomu tak není – fanatičtí digitalizátoři, kteří infiltrovali stát a založili si patřičné odbory, agentury a agendy, pilně nařizují pravý opak. Je nutný korektiv. Naštěstí již byl navržen.

Na linii hotovostních vs. bezhotovostních plateb senátorka Jitka Chalánková navrhla uzákonění Ústavního práva na platby v hotovosti. Bohužel neprošel, a to kvůli prokazatelně lživé dezinformaci Seznam Media a dalších lobbistů za cashless, že údajně „hotovost nikdo rušit nechce“.

Opravdu? Když ředitel karetní společnosti Mastercard vyhlásil „[válku proti hotovosti](#)“ s tím, že proti hotovosti lobbuje u světových vlád? Když Visa také vyhlásila „válku proti hotovosti“ a nabídla dotaci \$10,000 [podnikům, které zakážou hotovostní](#) platby? Když investoři běžně popisují jako „[válku proti hotovosti](#)“ [zákony EU](#), USA ad. systematicky šikanující a omezující hotovost? Když ten samý Seznam, který dezinformuje že „hotovost nikdo rušit nechce“, každý týden vydá vysloveně štvavý článek agitující proti hotovosti, včetně [výslovných výzev k zákazu](#) hotovosti? Kdy velká média naprosto systematicky propagují [narativ, že kdo platí v hotovosti, ten krade](#)? Nehoráznost. Návrh senátorky Chalánkové na ústavní právo na hotovost naopak musí projít.

Na linii digitalizace vs. práva nebýt nucen k podepisování nevýhodných smluv s ICT molochy prosadilo sdružení Iuridium Remedicum (IuRe) v rámci projektu [Právo na analog](#) alespoň do [programového prohlášení vlády o digitalizaci](#), že „Pro seniory a lidi se speciálními potřebami nadále zůstane papírová cesta“. To je samozřejmě velmi bezzubé. Daleko lepší by bylo, kdyby prošel paralelní návrh sdružení IuRe – zakotvit „[právo na analog](#)“ [vysloveně do lidskoprávní](#) koncepce digitalizace.

Nejlepší a jediné skutečně dostačující řešení by však bylo opět ústavní právo v LZPS, že žádný občan nemůže být nikdy nucen státem využívat digitální či elektronické prostředky komunikace či plateb.

Slon v místnosti odvrácené stránky digitalizace – vydírání k uzavírání nevýhodných smluv s extrémně nerovným právním postavením, přenos veškeré moci a rozhodování na všemocného prostředníka, a

obrovský, již dnes empiricky a historicky potenciál ke zneužití této moci – to jsou jedny z největších hrozeb občanským svobodám a lidským právům ve 21. století. Přesně takové hrozbě má Listina Základních Práv a Svobod čelit.

AUTOR: Jan Mrcasik

ZDROJ: dfens-cz.com